

POLITIANMELDELSE FOR BRUDD PÅ STRAFFELOVENS § 247

Anmelder: Morten Traavik (enkeltperson)

Anmeldt: Tankesmien CIVITA v/ daglig leder Kristin Clemet og/eller evt. ytringsansvarlig for tankesmien, så som styreleder eller lignende
for langvarige, gjentatte og overlagte beskyldninger som utgjør brudd på Straffelovens § 247:

«Den som i ord eller handling opptrer på en måte som er egnet til å skade en annens gode navn og rykte eller til å utsette ham for hat, ringeakt eller tap av den for hans stilling eller næring fornødne tillit, eller som medvirker dertil, straffes med bøter eller med fengsel inntil 1 år. Er ærekrenkelsen forøvet i trykt skrift eller i kringkastingssending eller ellers under særdeles skjerpene omstendigheter, kan fengsel inntil 2 år anvendes.»

I. BAKGRUNN FOR ANMELDELSE:

Den Oslo-baserte tenketanken Civita, i egen beskrivelse «en liberal tankesmie»

www.civita.no

<http://www.civita.no/2014/05/23/traavik-kunst-og-nord-korea>

har i lengre tid (11.september 2012 – dags dato)

og gjennom en kvantitativt stor og offentlig velpublisert kampanje fremsatt en rekke grove og *dokumenterbart* usanne beskyldninger mot min person og derigjennom mot alle involverte i mine kunstneriske prosjekter, uten å føre noen som helst sannhetsbevis for grovt injurierende påstander om de *konkrete kunstneriske samarbeidsprosjektene* som de kritiserer . Samtlige prosjekter og mediedekningen av dem er dokumenterte på min webportifolio-side www.traavik.info.

En gjennomgang av Civitas beskyldninger følger nedenfor under pkt. II.

Civita har dessuten konsekvent avvist å tilegne seg faktisk kunnskap som motbeviser deres påstander, både gjennom å konsekvent og gjentatte ganger avvise mine invitasjoner til dialogmøter og gjennom å arrangere konferanser som annonseres som «med utgangspunkt i Morten Traaviks prosjekter» uten å invitere meg.

Ikke minst gjennom siden 2012 konsekvent unnlate å faktisk *se* de forestillingene de kritiserer, slik at Civita rimeligvis ikke kan ha noe grunnlag for hyppig gjentatte påstander om at disse foregår «på det nord-koreanske regimets premisser» .

Civitas beskyldninger er dermed å definere som faktapåstander, ikke verdivurderinger, all den stund det hyppig konstateres om forhold Civita nødvendigvis ikke kan ha, og aktivt har motsatt seg å ha, noen konkret faktabasert kunnskap om.

Skjerpene omstendigheter er etter anmelders mening

1) Selv om én eller noen få beskyldninger av denne typen ikke nødvendigvis burde kvalifisere til rettslig påtale mener jeg det er hevet over tvil at summen av beskyldningenes art, omfang og gjentakende og langvarige karakter mer enn berettiger en anmeldelse.

2) Civita er en organisasjon med store personal- og økonomiske ressurser, og betydelig definisjonsmakt og påvirkningskraft i den norske offentligheten.

Civitas medarbeidere, daglig leder Clemet inkludert, har dessuten tette politiske og personlige forbindelser til sittende regjering. Jeg er en enkeltperson.

3) En langvarig insistering på å fremstille meg som en «apologet» og «medløper» for et regime «som er det nærmeste man kommer nasjonalsosialisme siden Det Tredje Riket», og en utstrakt bruk av sammenligninger og paralleller mellom min virksomhet og Nazi-Tysklands kulturarrangementer.

4) At man i den norske – og for så vidt også internasjonale - offentligheten etter 11.juli bør vise ekstra varsomhet i å utilbørlig fremstille meningsmotstandere som høyreekstreme eller på annen måte talsmenn for Nazi-Tyskland eller nazistiske konnotasjoner, ikke minst som «tankeløse medløpere» for et «genocidalt» (altså: folkemorderisk) regime. Igjen viser jeg til styrken, mengden og varigheten i Civitas beskyldninger (se nedenfor).

5) Civita har dessuten konsekvent og parallelt nektet å møte meg til dialog for å klare opp i misforståelsene de insisterer på å beholde, selv om både jeg selv i full offentlighet og privat samt respekterte, nøytrale debattfora som Universitetet i Oslo har invitert til dette. I tillegg har ingen av kritikerne i Civita meg bekjent sett en eneste av forestillingene og prosjektene de kritiserer i levende live, og takket dessuten nei til å se forestillingen «Kardemomyang» under Festspillene i Bergen, selv etter personlig invitasjon fra Festspilldirektøren.

6) Civitas beskyldninger har også som mål å skade meg og mine medarbeidere økonomisk, siden de med overlegg søker å diskreditere meg som kunstner, søker å trekke min moral, etikk og ansvarlighet for mine medarbeidere i tvil og dessuten aktivt og offentlig oppmuntrer samarbeidspartnere til å trekke seg fra pågående samarbeider, samt søker å påvirke bevilgende myndigheter til å trekke økonomisk støtte.

II. Nærmere om Civitas beskyldninger

Eksempler på Civitas beskyldninger i det følgende:

1. En uunngåelig satire (11.09.2012)

<http://www.civita.no/2012/09/11/en-uunngaelig-satire>

og

<http://www.nrk.no/ytring/en-uunngaelig-satire-1.8318235>

1.1.

«Folket er beskyttet av Den Store Leder, som hylles i gigantomane og hysteriske massemonstrer, fullt på høyde med Hitlers Nürnberg-møter. Det er i dette landskapet konseptkunstneren Morten Traavik trives.»

1.2.

«Nord-Korea ER en absurd, totalitær, grusom fangeleir.» (...) «Kunne Traavik gjort det samme i Hitler-Tyskland?»

1.3.

«Det er ikke et godt liv å måtte stille opp på Traaviks show, men det er det beste du kan få til: Å være en marionett for regimet.»

1.4.

«Nord-Korea fremstår som det nærmeste vi har kommet nasjonalsosialisme siden Det tredje riket.»

2. Mistankens hermeneutikk (25.10.12)

<http://www.civita.no/2012/10/25/mistankens-hermeneutikk>

og

<http://www.minervanett.no/mistankens-hermeneutikk/>

2.1. «På NRKs "Nasjonalgalleriet" kunne han ikke avkrefte eller bekrefte eksistensen av fangeleire i Nord-Korea.»

(MTs komm: Dette er feilsitering med overlegg, og derfor løgn. Jeg har ofte sagt og skrevet offentlig at jeg tar avstand fra forholdene i fangeleire i Nord-Korea. Det jeg sier i dokumentaren på Nasjonalgalleriet <https://www.youtube.com/watch?v=vjg28ZF041M> er ord for ord: «Jeg kan egentlig ikke uttale meg om konsentrasjonsleire i Nord-Korea, fordi jeg har ingen holdepunkter for å si at de finnes eller ikke finnes. (min utheving)». Jeg har derimot søkt å holde begrepsbruk som søker å koble meningsmotstander til Hitler og Nazi-Tyskland utenfor debatten – se også punkt 2.3.)

2.2.

«bli(r) vartet opp som en VIP blant regimets utkommanderte klakører»

2.3.

«Traavik har ellers gjort et nummer av at begrepet konsentrasjonsleir brukes om de nordkoreanske straffeleirene. Slike referanser har en uunngåelig nazistisk konnotasjon, mener Traavik. Poenget hans må, slik jeg forstår det, være at vi gjør Pyongyang urett ved å trekke slike sammenligninger: Det er nok en propagandistisk manøver som er ment å demonisere.»

(MTs komm., helt sentral for denne anmeldelsen:

Det er selvfølgelig ikke Pyongyang/Nord-Korea jeg reagerer på svartmalingen av, men min egen og mine medarbeideres integritet gjennom den stadige og insisterende sammenkoblingen mellom meg og et regime som påstås være nært beslektet med Hitlers Nazi-Tyskland.»

2.4.

«Sikkert er det at Traavik med sin anmeldelse av Leir 14 har gitt Norsk Kulturråd en solid utfordring neste gang de mottar søknad om støtte.»

2.5.

«Det siste jeg har hørt er at Traavik vil sende norske barnehagebarn til Pyongyang»

3. Underholdning av tragedie, 16.09.2013

<http://www.civita.no/2013/09/16/nord-korea-underholdning-av-tragedie>

og

Aftenposten papirutg.

3.1. «Morten Traavik mottar massiv støtte fra Kulturrådet. Bør ikke nordkoreanske myndigheter ta seg av denne finansieringen?»

3.2. «Traavik har gjort det til et levebrød å lage ironisk konseptkunst av et brutalt samfunn.»

3.3. (Traavik) «blir tatt i mot som storkar av den allmektige statsmaktens representanter, men forstår ikke hvordan en Potemkin-kulisse fungerer.»

3.4. «Som reisefølge har ungdommene to medlemmer av Komiteen for kulturelle forhold med utlandet (les: kontrollører fra det nordkoreanske hemmelige politiet).»

(MTs komm.: Om de nord-koreanske ungdommene som deltok i Trondheimsforestillingen Work in Progress, premiere i Trondheim 09.09.13)

3.5. «I NRKs Nasjonalgalleriet 10. september hevdet Traavik at han ikke har holdepunkter for å si hvorvidt slike leirer eksisterer overhodet.»

(MTs komm.: se punkt 2.1.)

3.6. «Kunne Traavik gjort det samme i Hitler-Tyskland?»

(MTs komm.: Se også pkt. 1.2 fra ett år tidligere)

3.7. «Nord-Korea fremstår som det nærmeste vi har kommet nasjonalsosialisme siden Det tredje riket.» *(MTs komm. Se også pkt 1.4 fra ett år tidligere)*

4. Nord-Korea: Trenger vi Traaviks nyansering? 25.09.2013

<http://www.civita.no/2013/09/25/nord-korea-trenger-vi-traaviks-nyansering>

4.1. «Ville Kulturrådet gitt Leni Riefenstahl penger til å dekke nok et partimøte? Hun var i hvert fall kunstner nok. Hva hvis det var gutter fra Hitlerjugend som skulle samarbeide med norske elever.»

4.2. «Synes sultne bønder det er artig at myndighetene sender velfødde kaderungdommer *(MTs uthev.)* til Norge for å spille trekkspill?»

5. Morbid sammenblanding 10.02.14

<http://www.civita.no/2014/02/11/morbid-sammenblanding>

og

Dagbladet papir

5.1. «Traavik har vært syv ganger i Nord-Korea og blir tatt i mot som storkar av den allmektige statsmaktens representanter, men forstår ikke hvordan en Potemkin-kulisse fungerer.»

(Min komm.: Se også pkt 3.2. fra fem måneder tidligere)

5.2. «(Traavik) har også skrevet et essay i Minerva hvor overlevendes beretninger fra disse leirene latterliggjøres.» (MTs komm.: Bokanmeldelsen, bestilt av Minerva, som det referes til: <http://www.minervanett.no/pyongyang-style/>)

5.3.: «Hvordan ville (Festspilldirektør og vert for Traaviks konsertforestilling «Kardemomyang», MTs komm.) Anders Beyer stilt seg til en oppsetning av en musikal i samarbeid med unge representanter fra Hitlerjugend og de nasjonalsosialistiske kulturmyndighetene?» (se også pkt. 4.1, 3.5, 1.2, 1.1)

5.4.: «Hvem vil vel løpe ærendet til et så sinnssykt regime?»

5.5.: «Og Nord-Korea av i dag er på sett og vis et nasjonalsosialistisk regime.»
(se også 3.6.. 1.4, 1.2)

5.6.: «Like fullt fremstår det hele umoralsk og uten empati for det nordkoreanske regimets ofre. De fremstår som expendables for den som mest lar seg fascinere av den storslagne estetikken i Nord-Koreas propagandaspetakkel.»

6. I skrekkregimets tjeneste (19.02.14)

<http://www.civita.no/2014/02/19/i-skrekk%C2%ADregimets-tjeneste>

og

Bergens Tidende papir

6.1. Tittel: «I skrekkregimets tjeneste»

(MTs komm.: siden denne åpenbart henspiller på meg og min person)

6.2. «Man kan si mye om Traaviks kunstprosjekt, men sunnhet er ikke det første man forbinder med den obskure kunstneren. Prosjektene fungerer mest av alt som propagandaverktøy for et av historiens verste regimer: Nord-Korea.»

6.3.: «Traavik har ved flere anledninger utmerket seg som apologet for Nord-Korea»

6.4.: «I tidsskriftet Minerva gikk Traavik langt i å så tvil om vitnesbyrd fra nordkoreanske konsentrasjonsleire.» (se også 5.2.)

6.5.: «det er svært vanskelig å se hvordan Festspillene kan sette opp dette stykket uten å bli nyttige idioter for et skrekkregime.»

6.6.: «Det er liten grunn til å tro annet enn at oppsetningen vil bli nok en stor propagandaseier for regimet i Pyongyang fra Traaviks hånd. At Traavik gjerne fortsetter å opptre som nyttig idiot for skrekkegimet, betyr ikke at Festspillene må gjøre det samme.»

7. Nord-Koreas samfunnsmodell, 21.02.14

<http://www.civita.no/2014/02/21/nord-koreas-samfunnsmodell>

og

http://clemet.blogg.no/1392925821_nordkoreas_samfunnsmo.html

7.1. «Den ene grunnen til at jeg tviler, er at det er Morten Traavik som står bak. Han har, som det også står i programmet, de senere år samarbeidet mye med nord-koreanske myndigheter. Den andre grunnen til at jeg tviler, er at jeg tror det er umulig for nord-koreanske kunstnere å delta på Festspillene i Bergen uten at nord-koreanske myndigheter, og dermed verdens verste regime, er involvert og har kontrollen. Hva som skjer med disse kunstnerne før og etter turen til Bergen, tror jeg derfor ingen kan vite. Regimet er ekstremt.»

7.2. «Forskjellen er at det ikke er mulig for kunstnere i Nord-Korea å delta i «møter mellom mennesker» fra andre land uten at regimet er involvert og har full kontroll. Dermed risikerer man også å legitimere regimet og sette menneskene man møter, i, bokstavelig talt, livsfarlige situasjoner.

(...) Nord-koreanske kunstnere må innordne seg regimet, og de risikerer alt.»

8. Kardemomyang: En vei ut av uføret

<http://www.civita.no/2014/02/26/kardemomyang-en-vei-ut-av-uforet>

og

Bergens Tidende papir

8.1.: «Traavik og Festpillenes samrøre mellom norsk kunst og totalitære kulturmyndigheter har vi nemlig ikke sett maken til siden mellomkrigstiden, gjennom biennalen «Zeitgenössische Norwegische Malerei und Skulptur» i Berlin i 1933. Utstillingen fikk skryt i nazipressen, fordi kunsten var figurativ og kompatibel med Entartete-kampanjen nasjonalsosialistene rettet mot all ugermansk kunst.»

8.2.: «Formelt samarbeid med et totalitært regime med så grove forbrytelser mot menneskeheten på samvittigheten kan i en historisk kontekst vanskelig oppfattes som annet enn tankeløst medløperi.»

8.3.: «Hvis denne grensen ikke går ved Traaviks konseptuelle prioriteringer, som etter min mening er en dehumaniserende lek med fortrykkets symbolspråk, på regimets egne premisser, så bør i alle fall grensen gå ved den formaliserte alliansen med et genocidalt regime.»

8.4.: «Ved retur til hjemlandet vil selvsagt ikke de nordkoreanske artistene, håndplukket av terrorregimet, formidle noe som helst av signifikant verdi til sine gjennomkontrollerte medborgere. Hvis de har livet kjært.»

8.5.: «Ville sultne nordkoreanere sette pris på at myndighetene sender velfødde kaderungdommer til Norge for å spille trekkspill (...)» (*min komm.: Se punkt 4.2. fra fem måneder tidligere*)

8.6. (*min komm.: Traavik og hans medarbeidere er*)
«syngende og potemkinglade propagandister i regimets tjeneste.»

9. Dialog med Nord-Korea, 18.05.14

<http://www.civita.no/2014/05/18/dialog-om-nord-korea>

og

Bergens Tidende papir

9.1. «At en håndfull unge kunstnere synger «Papegøyen fra Amerika», under streng overvåking av nordkoreanske sikkerhetsfolk...» (se også 3.3.)

9.2. «På NRK Hordaland (8.5.), uttrykte Traavik stor misnøye med FN-rapporten (*MTs komm.: om grove menneskerettighetsbrudd i Nord-Korea*) som kom i mars. Den feller en knusende dom over det nordkoreanske regimet og dets forbrytelser mot menneskeheten.»

9.3. «Det som derimot er riktig, er at man ikke uten videre kan føre dialog med et totalitært regime. Særlig ikke når det skjer på regimets egne premisser.»

III: Konklusjon og krav fra anmelder:

I en rettsstat må bevisbyrden ved sterkt belastende beskyldninger ligge på anklager, og ikke på den anklagede. Civita må fremlegge konkrete sannhetsbevis for sine grovt injurierende faktapåstander om min kunstneriske virksomhet, inkludert motivene bak den og effektene av den, i alle andre fall må det store flertallet av Civitas påstander jeg har sitert ovenfor kjennes døde og maktesløse enten av Civita selv eller av rettslig instans. Økonomisk oppreising er i denne sammenheng for meg helt uvesentlig, men kan også bli aktuelt dersom lovparagrafers anvendelse nødvendigvis må medføre dette kravet for å fremsettes.

Jeg begjærer herved Civitas handlinger påtalt, og jeg mener at allmenne hensyn tilsier påtale, ettersom Civitas bruker store ressurser på å motarbeide kunstnerisk frihet og ytringsfrihet ved å foreta omfattende personangrep mot en kunstner fremfor å debattere de konkrete kunstprosjekters innhold. Jeg er kjent med anmelderansvaret.

Oslo, 06.06.14

Morten Traavik